YEDİ GARDAŞLAR EFSANESİ

Sekiz yüzyıl kadar önce Kızılgeçit'in yukarı geçidinde Şıh Zekeriya adında Türkmen bir ermiş yaşarmış. Burada yaşayan gavurlar ondan çok korkarlarmış. Bir gün dere kenarında dolaşırken, onu sıkıştırmışlar ve kovalaya kovalaya bir mağaraya katmışlar.

Çalı çırpı toplayıp mağaranın önüne koymuşlar ve ateşe verip yakalım demişler.

Öyle demişler ama, Şıh Zekeriya adındaki o büyük zat, elindeki asasını yere vurmuş, oradan su fışkırmış, ateşi söndürmüş. Bireğne Kalesi gavurları onunla başa çıkamayacaklarını anlayınca gönlünü almak için ona tekke, mescit ve değirmen yapmışlar.

"Sen burada dur. Biz sana karışmayız." demişler. Bugün asasını vurunca fışkıran sudan civar köyler, özellikle Erdemli köyleri yararlanmaktadırlar.

Karamanlı Mehmet Bey soyundan yedi gardaş varmış; bunlar Karaman'dan çıkmışlar, Ermenek, Gülnar, Anamur, Silifke'ye kadar fethetmişler. Duymuşlar ki, Bireğne Kalesinde bulunan gavurlar, oranın halkına zulüm ediyorlar.

"Bu kaleyi alalım bunları mezalimin elinden kurtaralım." demişler.

Ayaş'ı almışlar. Dağ yolundan Bireğne Kalesi önündeki Şıh Zekeriya'nın değirmen ve Mescidine gelmişler. Şıh Zekeriya'ya,

"Şıh Dede, burada demir kapılı, öter çanlı kalede zalım mı zalım bir gavur varmış. Yöredeki halka zulüm ediyormuş, bu kaleye nasıl çıkıp fethedeceğiz?" demişler.

"Yedi at torbası tahta çivi düzeceksiniz. Kayanın Kıble yüzünden çaka çaka merdiven yaparak, en önden büyük kardeşiniz olmak üzere, sıra ile yukarı çıkacaksınız. Ortaya varınca bir gümbürtü, zımbırtı duyacaksınız. Sakın arkaya bakmayın. Bakarsanız düşersiniz. Oraya çıkınca Ezanı Muhammediye okuyun. Gavurlar korkularından şaşkınlığa kapılır. Kaleyi fethedersiniz." demiş.

Yedi kardaş, yedi at torbası tahta çivi düzüp, en önde büyükleri olmak üzere çivileri çakarak çıkmaya başlamışlar. En küçüğün kalbi bozukmuş;

"Kayaya hiç tahta çivi geçer mi?" diyormuş kendi kendine. Tam kayanın ortasına vardıklarında, bir zımbıltı olmuş. En küçük kardeşleri arkaya bakmasıyla düşmesi bir olmuş, aşağılara yuvarlanmış, parça parça olmuş.

Tepeye tırmandıklarında bakmışlar ki, küçük kardeşleri yok. En büyükleri Ezanı Muhammediye'yi okumuş. Bir gürültü patlamış, karşılara yankılanmış. Bunu duyan gavurların nöbetçileri panikle birbirlerine kah çarparak kah yanlışlıkla vurarak aşağılara düşmüşler.

Bu sırada Bireğne Kalesi kralının kızı un eliyormuş. Kral kızına aşık olan çoban oradan geçerken, kral kızına kavalıyla çalarak söyleyerek olayı haber vermiş.

"Gayacılar kaya keser

Gorumundan yeller eser

Gara Köpek kanlar kusar

Vardı kral kızı Garaman Uşağı" demiş.

Kral kızı babasına:

“Baba bak çoban ne söyler? Bak!” demiş.

Kral ise kızına kızmış.

“Senin çobanda gönlün var. Ben çobanın dilinden anlamam, anlarsan sen anlarsın.” demiş

Bu arada kralın askerleri ölmüş, kral esir alınmış, kale fethedilmiş.

Yöre halkı zalim kraldan kurtulmuş. Buradan kurtulan kırk kadın, kralın kızı ile birlikte çobanın mihmandarlığında katır sığacak bir mağara yolu ile izler süre süre Demirkapı’ya (MUT) çıkmışlar. Karaman’ın Kızıllı köyüne yerleşmişler.

NOT:

1. Bu efsaneyi 1975 yılında Silifke Örenköy’de yaşayan Yahya Emmi’den (75 yaşında) dinledik.

Yahya Emmi’nin ve diğer Kıbıl Hacı, Muhtar Sarı Memet’in de zaman zaman anlattıklarına göre Kızılgeçit köyünde ve Lemas Çayı üzerinde bir değirmen ve tekkenin olduğunu belirtmişlerdir. Halen daha kayanın üzerinde tahta çivilerin olduğu, civar köylerin içme suyu olarak kullandıkları suyun da Şıh Zekeriya’nın asasını vurarak çıkardığı su olarak belirtmektedirler.

Bu efsane kış aylarında Lemas’da (Erdemli-Limonlu), yaz aylarında Örenköy, Uzuncaburç, Kavak, Çatak, Çukur köylerinde kalaycılık yapan Ermenekli Kalaycı

Mehmet Usta elinde bir cönkten bunun gibi birçok efsaneyi okurlarmış. Bu cönk Silifke’de bakkal Maralı Mustafa GÜR’ün halasındadır. Bu kadın ise 1963 yılında trafik kazasında vefat eden Kalaycı Mehmet Ustanın eşidir. (31.08.2005)

2. Derviş Korkut ile “Silifke Köylerimiz” kitap çalışması için köylerde araştırmalarımız sırasında: Kızılgeçit köyünde Alaaddin Kalle, (1932 doğumlu, bu köyün kurucularından Devriş beyin üç göbek uzatısı torunu) bizim derlediğimiz söylenceyi o da bize anlattı.

3. Şenol Çelik: 16. yy İçel Yörükleri Hakkında Bazı değerlendirmeler çalışması sah. 96- 101 Kızılgeçit köyü yağda cemaatı içinde geçmekte. Bu yapıta göre; Kızılgeçit Tarihçesi:

“… Kızılgeçit te vakti zaman içinde Rumlar ve Ermeniler birlikte yaşamışlar. Rivayet edilir ki; önce buraya Şıh Zekeriya adında ermiş bir kişi gelmiş. Burada yaşayan halk bundan korkmuşlar. Onun kaldığı yeri ateşe vermişler. O da elindeki asayı yere vurmuş, sular fışkırmaya başlamış. Yangın sönmüş. Şıh Zekeriya’ya ev, su değirmeni yapmışlar. Sonra Karaman uşakları buraya gelip, Rum ve Ermenileri Karaman Kızıllara göndermişler. Karaman‘dan gelen Ağalar sülalesinden Derviş Bey bu köyün kurucusu olmuş. Dönem dönem Karamanoğlulları ile Rum ve Ermeniler arasında çok kanlı savaşlar olmuş. Sinan paşa burada çok kahramanlık yapmış. Şimdi onun türbesi Ayaş yakınlarında Paşa Türbesi olarak duruyor. İşe bu savaşlardan sonra buranın adı Kızılgeçit olarak anılmaya başlamış. Kızılgeçit köyünde Sinan Paşa’nın yeğeni Şıh Zekeriya Türbesi yer alıyor. Onun yanında onun öğrencilerinin olduğu söyleniyor. Yörede o türbelere Araplar Türbesi de deniliyor.

Türk Folklor Araştırmaları Dergisi Temmuz 1978, sayı 348

Celal Necati ÜÇYILDIZ - 2023